

Projektni oblici rada u odgojno-obrazovnim ustanovama

Mufić, Ivana

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:548569>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-10**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

IVANA MUFIC

PROJEKTNI OBLICI RADA U ODGOJNO-OBRAZOVNIM USTANOVAMA

Diplomski rad

Pula, 2023.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

IVANA MUFIĆ

PROJEKTNI OBLICI RADA U ODGOJNO-OBRAZOVNIM USTANOVAMA
Diplomski rad

JMBAG: 0303062460, redoviti student

Studijski smjer: Učiteljski studij

Predmet: Metodika likovne kulture

Znanstveno područje: Umjetničko područje

Znanstveno polje: Likovna umjetnost

Znanstvena grana: Likovna pedagogija

Mentorica: doc. art. dr. phil. Aleksandra Rotar

Pula, 2023.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana Ivana Mufić, kandidatkinja za magistru primarnog obrazovanja, ovime izjavljujem da je ovaj diplomski rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Studentica

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana Ivana Mufić, kandidatkinja za magistru primarnog obrazovanja, ovime izjavljujem da je ovaj diplomski rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Studentica

U Puli, _____, _____ godine

Ja, Ivana Mufić, dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj diplomski rad pod nazivom „Projektni oblici rada u odgojno-obrazovnim ustanovama“ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu sa Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis

Sadržaj

1. Uvod.....	1
2. Školska kultura	2
2.1. Upravljanje projektima u obrazovanju.....	2
2.2. Projektna kultura u Europi.....	4
2.3. Vera Kos-Paliska	5
2.3.1. Iskrice iz muzeja.....	7
2.4. Aleksandra Rotar	8
2.4.1. Istrići u potrazi za blagom Istre 2.....	9
2.4.2. Mikrosvijet.....	12
2.4.3. Kukci.....	12
2.5. eTwinning	14
2.6. Kurikulum predmeta likovne kulture	19
3. Projektni oblici rada u odgojnim i obrazovnim ustanovama	21
3.1. Školski projekti.....	21
3.2. Projektni oblici rada u razrednoj nastavi	22
3.3. Likovni natječaji 2021./2022.	24
3.3.1. Lidice	24
3.3.2. Natječaj Hrvatske vode.....	27
3.3.3. Dukatov natječaj	28
4. Kaufland škola ViP	29
5. Izvannastavna aktivnost	30
5.1. Godišnji plan i program izvannastavne aktivnosti	31
5.2. Obilježavanje Hrvatskog olimpijskog dana.....	33

5.2.1. Hrvatski olimpijski dan u Osnovnoj školi Sveta Nedelja.....	33
6. Praktični rad	35
6.1. Pisana priprema.....	37
6.2. Slikovnica.....	45
7. Zaključak	62
8. Literatura	64

1. Uvod

U ovom diplomskom radu, u teorijskom dijelu, pobliže ću objasniti i predstaviti projekte te projektne oblike rada u odgojno-obrazovnim ustanovama, a u empirijskom dijelu prikazat ću ostvarenje projekta „Slikovnica“.

Razvojne mogućnosti učenika, osobito kreativnost, potrebno je razvijati u nastavi i raznim projektima. Sudjelovanjem u raznim projektima učenicima se nudi mogućnost kreativnog i socijalnog razvijanja. Projektna nastava potiče i razvija radoznalost učenika te učenje s razumijevanjem. Postoje razne aktivnosti koje se mogu prilagoditi učenicima kako bi istraživali, rješavali problemske zadatke, prezentirali svoje radove i sl. Učenici mogu sudjelovati u raznim projektima samostalno, u paru ili u skupini. Na taj način učenici razvijaju istraživačke, komunikacijske, organizacijske i kritičke sposobnosti. Da bi projekt bio uspješan, potrebna je dobra organizacija i usklađivanje sadržaja s interesom učenika.

U nastavnom procesu učenicima je potrebno omogućiti pogodne uvjete za kreativno stvaralaštvo. Učenika je potrebno poticati na stvaralaštvo, suradnju, slobodu izražavanja i originalnost. U procesu stvaranja projekta važnu ulogu imaju učitelji, ravnatelji, stručni suradnici i drugi djelatnici. Učiteljica/učitelj ima izniman utjecaj na uspješnost samog projekta, ona je ta koja potiče i usmjerava učenike na uspješnu izvedbu projekta.

Ovim putem željela bih zahvaliti svojoj učiteljici i mentorici Vesni Privrat koja svojim primjerom svakodnevno pokazuje koje osobine i vrijednosti učitelj treba imati kako bi bio uspješan u svome radu.

2. Školska kultura

Školska kultura je usko povezana s konceptom organizacijske kulture koju, uz organizacijsku klimu, ubrajamo među najvažnije psihosocijalne čimbenike uspješnog funkcioniranja i razvoja organizacije. (Sušanj, 2015).

Rad u školi odvija se u kulturnom kontekstu kao što je to način odijevanja zaposlenika, uređivanje učionice kako bi se učenicima omogućila ugodna razredna klima, interakcija između zaposlenika škole i učenika. Pojedini autori školsku klimu i školsku kulturu smatraju istoznačnicama. Organizacijska klima obično se definira kao skup unutarnjih karakteristika po kojima se škole međusobno razlikuju i koje utječu na ponašanje njezinih članova, a time posredno i na kvalitetu školskih procesa i učinaka (Domović, 2004:123). Bez školske kulture nema ni kvalitete škole. Svaka škola ima svoju specifičnu kulturu. Kao što ne postoje učenici koji imaju isti karakter tako i ne postoje dvije škole s istom školskom kulturom. U školi se uči, a kako bi se učenici zainteresirali za školu i učenje, svi moraju međusobno surađivati, a učitelji trebaju motivirati učenike za rad. Povoljna školska klima jedan je od bitnih čimbenika koji utječu na učenike. Osjećaj sigurnosti u školi potiče učenje i zdrav razvoj. Znanstvenici vjeruju da učenici koji u školi nemaju pozitivnu školsku klimu mogu rezultirati agresijom, verbalnim i neverbalnim nasiljem, također mogu doživjeti vršnjačko nasilje. Sigurnost u školama trebala bi biti na prvom mjestu, u školi se učenici trebaju osjećati sigurno.

2.1. Upravljanje projektima u obrazovanju

Projekt se može definirati na brojne načine, jedna od definicija projekta jest:

„Nacrt, skica, razrađeni plan, prijedlog za rad, postupak, znanstveno, književno ili umjetničko djelo, zakonski tekst i sl. Izraz se upotrebljava osobito u tehnici: npr. projekt za nove građevine ili postrojenja.“ (Projekt. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021.

<<http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=50578>>.)

Svaki projekt ima određene karakteristike, a to su prema Radujković (2000.:144) sljedeće:

- ciljevi
- ograničenja
- struktura
- neponovljivost
- faze razvoja
- proces
- ograničeno trajanje
- kriteriji za ocjenu uspjeha projekta
- upravljanje projektom.

Upravljanje projektom je primjena znanja, vještina i tehnika na projektnim aktivnostima radi ostvarivanja ciljeva. Planiranje, organizacija, praćenje i kontrola su zadaće odgovorne osobe ili osoba koje žele da se projekt uspješno realizira. Dobro definiran i razrađen projekt može olakšati upravljanje projektom. Zoko (2016) opisuje „životni ciklus“ koji se sastoji od pet faza:

- faza inicijalizacije
- faza planiranja
- izvedba
- nadzor i kontrola
- zatvaranje projekta.

Uzmimo za primjer moj projekt „Slikovnica“. U fazi inicijalizacije postavljeni su ciljevi projekta, a to je da učenici zajedničkim crtanjem nacrtaju slikovnicu. Kao projektni tim odabrani su učenici četvrtog razreda Osnovne škole dr. Mate Demarina, Medulin. U fazi inicijalizacije prikupljali su se potrebni resursi.

U fazi planiranja određivale su se projektne aktivnosti, zadaci, strukture. Faza planiranja provedena je uspješno jer je svaki učenik rado prihvatio svoju projektnu aktivnost. Izvedba kao faza je središnji dio projekta. U ovoj fazi učenici su crtali slikovnicu. Faza nadzora i kontrole je redoviti proces mjerenja projekta te vrednovanje njegovog napredovanja. Učenici su vrednovali svoje radove te uočavali ima li možda mjesta za napredovanje. Faza zatvaranja projekta provodi se u dva koraka: evaluacija i završetak projekta. U ovoj fazi

više nema aktivnosti. Učenici su zajedno s učiteljicom proveli evaluaciju svojih radova te završili projekt, odnosno isporučili su gotov proizvod te je od njihovih radova izrađena slikovnica.

2.2. Projektna kultura u Europi

„Projektna kultura u Europi na području obrazovanja vrlo je važna. Europska povelja o sudjelovanju mladih u životu općina i regija prihvaćena je 19. ožujka 1992. i sastavni je dio Rezolucije 237/92 Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Europe.“

(<https://katalog.kgz.hr>)

U povelji se spominje kako se regionalne i lokalne vlasti obavezuju da će u okviru svoje nadležnosti u školstvu provoditi takve politike koje će ohrabrivati mlade ljude da sudjeluju u životu škole i raznim aktivnostima kao što su razmjena učenika, izvannastavne aktivnosti i slično.

Republika Hrvatska članica je Europske unije od 1. srpnja 2013. godine. Hrvatska sudjeluje u EU Erasmus+ programima. Erasmus+ program jedan je od najvećih programa Europske unije za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport. Program obuhvaća sve europske i međunarodne programe u području obrazovanja. (<https://www.mobilnost.hr/>) Erasmus+ usmjeren je na jačanje znanja i vještina te zapošljavanje europskih građana i unaprjeđivanje obrazovanja. Mladi rado surađuju u Erasmus+ projektima. Imaju razne mogućnosti kao što su:

- provođenje razdoblja studija u inozemstvu
- obavljanje stručne prakse
- stručna usavršavanja i osposobljavanja
- volontiranje
- razmjena mladih
- rad na međunarodnim projektima.

2.3. Vera Kos-Paliska

Vera Kos-Paliska 1980. godine počinje raditi kao profesorica na Pedagoškom fakultetu i odabire Osnovnu školu Kaštanjer za vježbaonicu likovne kulture. Tijekom svojeg rada u vježbaonici razvila je uspješnu suradnju iz koje su nastali brojni projekti.

Reprodukcija 1. Profesorica Vera Kos-Paliska s učenicima u Osnovnoj školi Kaštanjer

Njeni projekti imali su sljedeće naslove:

- 1. Iskrice iz muzeja
- 1.1. Svjetlost stakla 18. 5. 1998. (Međunarodni dan muzeja – Galerija Amfiteatar)
- 1.2. Kamen 19. 5. 1999. (Međunarodni dan muzeja – Galerija Amfiteatar)
- 1.3. Metal, Sarkofag vremena 24. 5. 2000. (Međunarodni dan muzeja Arheološki muzej Istre)
- 1.4. Cvjetni motivi i Leonardo da Vinci – svibanj 2001. (Međunarodni dan muzeja Arheološki muzej Istre)
- 2.1. Nove priče od otpada 22. 4. 2002. (INK – Vincent iz Kastva)
- 2.2. Antičke priče od otpada 5. 6. 2003. (Augustov hram u Puli)
- 2.3. Pristup likovnom dijelu – lipanj 2004. (OŠ Kaštanjer – predvorje)
- 2.4. Oblici i boje podmorja 6. 6. 2006. (Povijesni muzej Istre)
- 2.5. Trava, cvijet, stablo – 5. 6. 2006. (Dom hrvatskih branitelja, Pula)
- 2.6. Urbani zapisi – 15. 6. 2007. (INK – Galerija Vincent iz Kastva)

- 2. 7. Tragom bajki – Ivana Brlić Mažuranić – 13. 6. 2008. (INK Galerija Vincent iz Kastva).

Projekti su bili izloženi na javnim izložbama u Istarskom narodnom kazalištu, Domu hrvatskih branitelja, Augustovom hramu, Arheološkom muzeju Istre u Puli i Osnovnoj školi Kaštanjer. U prostoru Narodnog muzeja Labin i Gradske galerije Labin Vera Kos-Paliska otvorila je svoju prvu samostalnu retrospektivnu izložbu na kojoj je izložila radove koji su nastali u razdoblju od 1962. do 2009. godine, gotovo pola stoljeća slikarske aktivnosti. Izvrsna slikarica i profesorica vlada svim slikarskim tehnikama.

Reprodukcija 2. Otvorenje izložbe slikarice Vere Kos-Paliske u Narodnom muzeju Labin

2.3.1. Iskrice iz muzeja

U projektu „Iskrice iz muzeja II.“ bavilo se temom kamena, studenti predškolskog odgoja II. godine (akad. god. 1998./1999.) su zajedno s mentoricom Verom Kos-Paliskom i učenicima osnovne škole realizirali projekt. Metodologija projekta bila je kamen. Projekt je proveden u Arheološkom muzeju Istre zajedno s djecom pulskog Dječjeg vrtića „Centar-Punta“ iz Vodnjanske ulice 1 i Dječjeg vrtića „Centar-Tratinčica“ iz Varaždinske ulice. Odgojne skupine bile su mješovite. Projekt je ostvaren u dvije faze. Prva faza bio je neposredan rad s djecom u Arheološkom muzeju Istre, Amfiteatru, vanjskim prostorima i vrtiću. Druga faza projekta bila je priprema za izložbu i obrada likovnog izričaja. U popratnom deplijanu profesorica je napisala:

„Studenti razredne nastave su kroz 3 tjedna s učenicima I., II., i V. Razreda izrazili svojstvo kamena (gradnjom austrijske tvrđave, kažuna, grbove gradova, Augostov hram, gotičku i baroknu palaču) olovkom, laviranim tušem, vodenim bojama, pastelama, grantažom, monotipijom, kartontiskom te crnim i smeđim flomasterima.“

(Kos-Paliska, 1999)

U projektu je sudjelovala i kustosica – pedagogica Ljubica Širec iz Muzeja, koja je u svome predgovoru napisala:

„Studenti su na uvodnom predavanju bili upoznati sa načinom odvijanja projekta, te vizualnim putem -i sa upotrebnim svojstvima kamena kroz povijest graditeljstva.“

(Širec, 1999)

Nakon što su se studenti upoznali s načinom odvijanja projekta, svoja saznanja prenosili su na djecu. Koristile su se različite likovne tehnike, djeca su razvijala svoju maštu i kreativnost (reprodukcija 3). Studenti su uživali u radu s djecom i realizirali projekt.

Reprodukcija 3. Dječji crtež iz deplijana projekta

2.4. Aleksandra Rotar

Aleksandra Rotar godine 1982. upisala je pedagoški smjer u Klasi za slikarstvo i grafiku i potom Klasu za vizualno medijsko oblikovanje kod prof. Petera Weibela u Beču, na Akademiji za primijenjenu umjetnost. Bila je asistentica red. prof. Veri Kos-Paliska na Pedagoškom fakultetu u Puli, potom je predavala na studiju Predškolski odgoj Likovnu kulturu, Metodiku likovne kulture, Grafiku te na studiju Razredna nastava Likovnu kulturu, Metodiku likovne kulture, Grafiku i dizajn na Odjelu za obrazovanje učitelja i odgojitelja Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli.

„18. ožujka 2011. godine izabirana u umjetničko-nastavno zvanje i na radno mjesto DOCENTA za umjetničko područje, polje likovnih umjetnosti, grana likovna pedagogija, na Odjelu za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli.“
(<https://fooz.unipu.hr>)

Da bi se upoznalo njezin raznovrsni likovni vokabular, dovoljno je ući u njezin atelje gdje se nalaze slike, skulpture, reljefi, mape crteža... Profesorica rado surađuje sa svojim studentima te realizira mnoge izložbe u suradnji s Dječjim vrtićima i Osnovnom školom Kaštanjer koja služi kao vježbaonica Likovne kulture. Počevši raditi u Osnovnoj školi Tone Peruška u Puli 1993. godine, iskoristila je svoje znanje rada na računalu te realizirala

izdavanje školskog lista koji tada nije postojao. Paralelno s radom u Osnovnoj školi Tone Peruška počela je raditi u zvanju asistentice kod red. prof. Vere Kos-Paliska na Pedagoškom fakultetu, a kasnije je počela predavati na Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli gdje je i dandanas. Profesorica Vera Kos-Paliska uvela ju je u rad sa studentima, a time i u rad na raznim projektima. Samostalno je realizirala i vodila projekt „Histrići u potrazi za blagom Istre“ i druge. U projekte je unijela lutke, scenografije, priče koje su izmišljali studenti, multimedijalne tehnike, špagotisak, e-tehnike te računalnu grafiku.

2.4.1. Histrići u potrazi za blagom Istre 2

Arheološki muzej Istre 1985. godine formirao je Pedagošku službu, koja je 2008. godine preimenovana u Edukacijski odjel. Glavni cilj tog odjela je da putem predavanja, izložbi, radionica i realizacije raznih projekata učini muzejsku građu pristupačnijom posjetiteljima. Od formiranja do danas realizirani su razni projekti u kojima su sudjelovala djeca predškolske dobi, školske dobi, studenti/studentice te posjetitelji treće životne dobi. Neki od uspješno realiziranih projekata su:

- Pamtimo povijest i kulturne običaje, Iskrice iz muzeja (izložbe poput Kamena, Metala – sarkofaga vremena – Vera Kos-Paliska)
- Tragovi u glini (Vera Kos-Paliska)
- Histrići u potrazi za blagom Istre (Aleksandra Rotar)
- Voda (Aleksandra Rotar, Ljubica Širec)
- Gradska vrata Pule (Aleksandra Rotar)
- Portali (Aleksandra Rotar)
- Magični instrumenti s pulskih spomenika (Giulia Codacci Terlević)

- Magični likovi iz antičke prošlosti (Giulia Codacci Terlević)
- Vitezovi (Giulia Codacci Terlević)
- Egipat i antička Istra u očima djeteta (Aleksandra Rotar, Kristina Džin, Mirjana Kalčić)
- Svemir (Aleksandra Rotar)
- Leptiri (Aleksandra Rotar)
- Pčele (Aleksandra Rotar)
- Ptice (Aleksandra Rotar)
- Adrifort (organizator Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, voditeljica dijela projekta sa studentima Aleksandra Rotar)
- Oltarne pale G. Cornea (organizator Marija Ivetić – Muzej grada Pazina, voditeljica sa studentima Aleksandra Rotar)
- Mikro svijet (Aleksandra Rotar)
- Mikro svijet šume (Aleksandra Rotar)
- Tiskarstvo u Pazinu od 1900. do danas (Aleksandra Rotar, suradnja s Muzejom grada Pazina, dječjim vrtićem „Olga Ban“ Pazin i Osnovnom školom Vladimira Nazora Pazin)

Projekti su realizirani samostalno ili u suradnji s odgojno - obrazovnim institucijama u Puli.

Darko Komšo, ravnatelj AMI-ja, je povodom ostvarenja projekta „Nesactium MMXIV“ u popratnom katalogu napisao sljedeće: „Već više desetljeća Arheološki muzej Istre djeluje u cilju promocije kulturne i povijesne baštine kroz aktivnosti Edukacijskog odijela, u suradnji s raznim predškolskim, školskim i visokoobrazovnim institucijama s područja

Istre. Kao i lani, i ove godine naš muzej u suradnji s korisnicima pulskog Dnevnog centra za rehabilitaciju Veruda te s profesorima i učenicima Tehničke škole u Puli organizira izložbu Edukacijskog odjela, kojom se prezentiraju radovi nastali u sklopu ove suradnje, a vezani uz edukaciju djece (...). Aktivnim uključenjem sudionika u projekt trajno smo im prenijeli znanje o bogatom arheološkom nasljeđu našeg poluotoka te su tako oni postali pravi čuvari baštine.“ (Komšo, 2014.,6.,13.)

Projekt „Histrići u potrazi za blagom Istre 2“, na temu „Gradska vrata Pule“, „Voda“ ostvaren je u suradnji Visoke učiteljske škole, Predškolske ustanove Dječji vrtići Pula te Arheološkog muzeja Istre. U projektu su sudjelovala djeca vrtićke dobi mješovite skupine. Osnovni cilj projekta je da sudionici projekta, posjetitelji i turisti upoznaju povijest Pule, povijest umjetnosti, kulturnu prošlost na području Istre. Djeca su bila upoznata s arhitekturom, vojničkim odorama, građanskom odjećom (<http://www.ami-pula.hr>).

Godine 2015. izdan je luksuzni katalog koji prati projekt „Vrčin – brončanodobna gradina“. Ravnatelj OŠ Divšići Milan Čubrilo je u predgovoru kataloga napisao „Cilj nam je bio upoznati učenike s zavičajnom prošloću, kao i s načinom i postupcima arheološkog istraživanja, vrednovanjem samog lokaliteta i povijesnih nalaza.“ (Čubrilo, 2015:8).

Projekt je ostvario Arheološki muzej Istre u suradnji sa školom.

O zavičaju lokaliteta i slijedom tog projekta iz 2015. godine u istom je predgovoru pisala dr. Kristina Mihovilić: „Svakako su rezultati iskopavanja provedeni između 1925. i 1928. godine otkrili značaj Vrčina kao važnog brončanodobnog naselja, koje je imalo kontakte s istovremenim mediteranskim i europskim kulturama, o čemu svjedoče kameni bedemi, oblik grobnica, pristutnost jantara i sl.“ (Mihovilić, 2015:30).

Učitelj Škole Darian Divšić je u istom katalogu napisao: „Učimo o prošlosti ne bi li nam to pomoglo u sadašnjem životu, kao i da bi smo mogli promišljati dobru budućnost.“ (Divšić, 2015.:60)

2.4.2. Mikrosvijet

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, autorica Aleksandra Rotar, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti (nositelj), Osnovna škola Kaštanjer Pula te Gradska knjižnica i čitaonica Pula organizirali su izložbu likovnih radova učenika Osnovne škole Kaštanjer. Cilj projekta je razvijanje kreativnosti umjetničkog izražavanja najmlađih. Likovni radovi su ostvareni u Vježbaonici sa studentima primarnog obrazovanja tijekom prvog polugodišta školske godine 2019./2020. Otvorenje izložbe u Centralnoj Gradskoj knjižnici i čitaonici Pula održano je 3. ožujka 2020. godine. Likovna djela realizirana su različitim likovnim tehnikama. Za postav izložbe zaslužna je doc. art. Aleksandre Rotar, koja je mentorica studenticama.

2.4.3. Kukci

Projekt „Kukci“ nastao je kao rezultat višemjesečnog truda i rada studentica Integriranog preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog učiteljskog studija u sastavu kolegija Metodika likovne kulture 3, uz vodstvo Aleksandre Rotar. Projekt se sastoji od niza radova učenika nižih razreda Osnovne škole Kaštanjer koja služi kao vježbaonica za studente Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli. Cilj projekta je razvijanje kreativnosti umjetničkog izražavanja najmlađih. Svaka studentica odabrala je jednog kukca i prikladnu tehniku koju je koristila u radu s učenicima. U ovom projektu učenici su usvojili brojna znanja o raznim vrstama kukaca, učenici su mogli naučiti gdje kukci žive, čime se hrane, kako se razmnožavaju, koja je njihova uloga u svijetu oko nas i sl. U projektu su korištene slikarske i crtačke tehnike, tehnike prostorno-plastičnog oblikovanja koje uključuju tempere, ugljen, olovke u boji, mozaik, bakrenu žicu, plastelin, glinamol, kolaž, monotipiju i ornament. Neki od odabranih kukaca su pčela, leptir, bubamara, gusjenica, mrav, pauk, muha...

Projekt je uspješno ostvaren te je održana izložba likovnih radova u Osnovnoj školi Kaštanjer i Gradskoj knjižnici i čitaonici Pula. (<http://www.os-kastanjer-pu.skole.hr>)

Reprodukcija 4. Plakat za izložbu Kukci

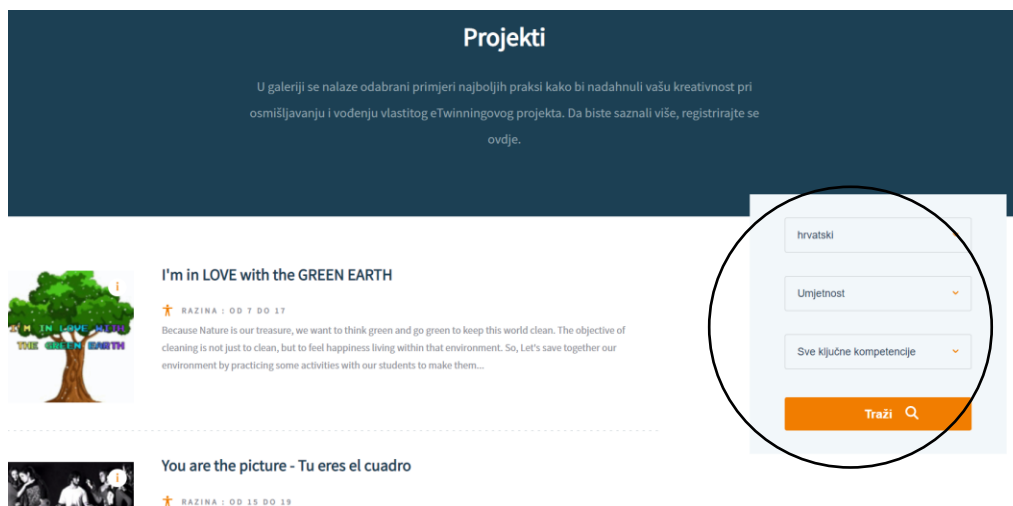
2.5. eTwinning

eTwinning (reprodukcija 5) je platforma za odgojno-obrazovne djelatnike. Učitelji, ravnatelji, knjižničari, svi oni koji rade u školama i dječjim vrtićima europskih država, mogu postati sudionici eTwinninga. Putem ove platforme članovi mogu organizirati i realizirati razne projekte, surađivati, komunicirati, razmjenjivati znanja i iskustva. eTwinning se uspješno integrirao u Erasmus+ program.

Reprodukcija 5. zaštitni znak eTwinninga

Da bi se pristupilo eTwinning zajednici, potrebna je registracija i izrada korisničkog računa. Nakon izrade eTwinning računa, mogu se pronaći razni projekti u kojima nastavnici mogu surađivati sa svojim učenicima. Projekte se može filtrirati i odabrati određeni predmet.

Reprodukcija 6. Odabir projekata u kategoriji umjetnosti

Adresa mrežnog mjesta portala eTwinning je etwinning.net. Članovi na portalu mogu vidjeti novosti iz zemalja sudionica eTwinninga, portal je dostupan na 28 jezika.

eTwinning funkcionira poput društvenih mreža, omogućuje virtualna prijateljstva, praćenje, dodavanje oznaka sviđanja i komentiranja. Na platformi postoji mjesto TwinSpace (Sl. 3). To je prostor dostupan samo članovima koji sudjeluju u nekom projektu. Na TwinSpace mogu biti pozvani i učenici. TwinSpace je prostor gdje se nalaze ciljevi, pravila, zadaci i aktivnosti projekta.

Reprodukcija 7. My Twinspace

U školskoj godini 2021./2022. učenici OŠ Split sudjelovali su u cjelogodišnjem eTwinning projektu „U svijetu likovnih umjetnika 4/ Art in my heart“. Učiteljice Sandra Vuk i Nevenka Dimač autorice su tog projekta. Cilj projekta je upoznati život, rad i djela likovnih umjetnika te stvoriti uvjete za stvaralački razvoj djece, razvoj njihovih umjetničkih i kreativnih sposobnosti. U prvom polugodištu učenici su se upoznali sa životom i radom triju umjetnika: Keitha Haringa, Romera Britta i Josipa Botterija Dinija. Učenici su slikali na poticaj njihovih likovnih djela.

Keith Haring je američki umjetnik, ikona 80-ih koji je bio grafitni artist (Reprodukcija 8). Njegovi radovi su trenutačno poznati jer su šareni i veseli. Rođen je 4. svibnja 1958. godine u Readingu, u Pennsylvaniji. Crtao je otkad zna za sebe. Umjetnost je stvarao na javnim površinama i u javnim prostorima kao što su to hodnik podzemne željeznice i ulice (<https://elle.hr>).

Reprodukcija 8. Keith Haring, Drvo majmuna

Druga aktivnost učenika bila je slikanje jabuke za Dan jabuka u komplementarnom kontrastu poput umjetnika Romera Britta. Romero Britto je brazilski umjetnik, slikar, sergraf i kipar. U svojim radovima kombinirao je elemente kubizma, pop-arta i slikanja grafita. Koristio je jarke boje. Njegova izreka glasi: „Umjetnost vas može natjerati da nešto gledate na uzbudljiv i potpuno drugačiji način. Može vam dati snagu da letite“. Uključivao je djecu u razne programe opismenjivanja u umjetničkom obrazovanju. U svojim djelima koristio je šarene uzorke (Reprodukcija 9). (<https://www.castlefineart.com>)

Reprodukcija 9. Romero Britto

Za slikanje božićnih motiva učenici su slikali na poticaj umjetnika Josipa Botteriija Dinija. Josip Botteri Dini hrvatski je slikar (Reprodukcija 10). Najpoznatiji je po djelima sakralne tematike. Sakralna umjetnost je specifična. Sakralno djelo je takvo da treba probuditi u nama vjerničke osjećaje i ostvariti ugođaj svetosti. Sakralna slika ima jasnu funkciju.

Reprodukcija 10. Josip Botteri Dini, Gospa Sinjska

U drugom polugodištu učenici su upoznali život i djela pet likovnih umjetnika:

- Vjekoslava Voje Radoičića
- Ivana Rabuzina
- Domenica Gonzija
- Andrije Alešija
- Pabla Picassa.

Učenici su proučavali likovna djela umjetnika te slikali po uzoru na njih. Nakon završetka projekta učiteljice su organizirale izložbu likovnih radova u atriju škole i virtualnu izložbu na digitalnom alatu Padlet. Učenici su tijekom rada na ovom cjelogodišnjem projektu stekli nova znanja o likovnoj umjetnosti i likovnim tehnikama kroz rad domaćih i stranih likovnih umjetnika. Projekt je uspješno realiziran i ciljevi projekta su u potpunosti ostvareni. (<https://www.skole.hr>)

Osnovna škola Jurja Dobrile Rovinj do 2013. godine sudjeluje u Erasmus+ projektima. Učitelji su se zainteresirali za mogućnost boravka tečajevima izvan Hrvatske i time omogućili svojim učenicima nova znanja i nove ideje za poučavanje. Osnovna škola Jurja Dobrile Rovinj broji nekoliko uspješnih projekata unutar programa Erasmus+.

- TEAM UP! (2014. – 2016.)
- I.M.A.G.I.N.E. (2014. – 2017.)
- DVIJE STRANE GAUSSA (2016. – 2018.)
- LANGUAGE EXPLORES+ (2017. – 2018.)
- DARE AND SHARE! (2018. – 2020.)
- C.H.A.N.G.E (2018. – 2020.)
- THE 5i: IMAGINATION – IDEA – INSPIRATION – INNOVATION – IMPLEMENTATION (2019. – 2020.)
- S.T.E.P.S. (2020. – 2022.)
- OPEN THE DOOR TO OUTDOOR (2020. – 2022.)
- RAZLIČITO IDENTIČNI (2020. – 2022.)
- MYTHS AND LEGENDS (2020. – 2022.)

2.6. Kurikulum predmeta likovne kulture

„Svrha je nastavnih predmeta Likovna kultura i Likovna umjetnost oblikovanje osobnog i društvenog identiteta učenika, oplemenjavanje i obogaćivanje njihove slike o sebi i o svijetu u kojemu žive, razvijanje sposobnosti kreativnog mišljenja i djelovanja, likovno i vizualno opismenjavanje te praktična primjena tehnika, alata i medija iz područja.“
(<https://www.bib.irb.hr/1104767>)

U osnovnoškolskom obrazovanju predmet Likovna kultura vrlo je značajan za razvitak identiteta učenika. Već od najranije dobi djeca slikaju, stvaraju oblike. U svijetu dječjeg likovnog stvaralaštva možemo očekivati svašta. Način na koji djeca u najranijoj dobi

stvaraju svoja likovna stvaralaštva različit je kod svakog djeteta. Roditelji i učitelji trebali bi djecu poticati, motivirati i usmjeravati prema likovnom izražavanju. U najmlađoj dobi djeteta važno je omogućiti djetetu da se upozna s različitim likovnim tehnikama kao što su to tempere, bojice, flomasteri, plastelin, glinamol i slično. Umjetnost je prirodan ljudski jezik i potrebno je cijeniti dječju kreativnost te je poticati. U razvoju dječje mašte i kreativnosti učitelji imaju iznimnu ulogu omogućiti da dijete izrazi svoju kreativnost na najbolji mogući način. Djeca kao i umjetnici opažaju svijet i ono što vide prenose na papir. Potrebno ih je poticati na likovno izražavanje kroz određene likovne teme i motive. Nastavni predmeti Likovna kultura i Likovna umjetnost pripadaju umjetničkom i društveno-humanističkom području odgoja i obrazovanja. Domene predmetnog kurikulumu su:

- A) Stvaralaštvo i produktivnost
- B) Doživljaj i kritički stav
- C) Umjetnost u kontekstu.

U kurikulumu likovne kulture 1. i 2. razred svrstavamo u 1. ciklus, dok 3. i 4. razred svrstavamo u 2. ciklus. Ciklusi su podijeljeni na način da se učenicima olakša prilagodba na zahtjeve odgojno-obrazovnog sustava u skladu s mogućnostima. Nažalost, za likovnu kulturu predviđeno je samo 35 sati godišnje za svaki razred u svakom ciklusu što smatram velikim nedostatkom. Izborni predmeti kao što su to vjeronauk, informatika, strani jezik predviđen je dvostruko veći broj sati. Na nastavi likovne kulture učenici se likovno izražavaju, razvijaju svoju maštu i kreativnost i to im je potrebno kako bi se potpuno razvili i doživjeli svoja osjetila.

3. Projektni oblici rada u odgojnim i obrazovnim ustanovama

Tradicionalne nastavne metode u potpunosti se razlikuju od suvremenih nastavnih metoda. Tradicionalna nastavna metoda podrazumijeva učitelja koji prenosi znanje, a učenici su pasivni slušači i primatelji tog znanja. U suvremenoj nastavnoj metodi učenici su aktivno uključeni u nastavni proces, a učitelji ih potiču na stvaralaštvo. Cilj suvremene nastave je poticati stvaralaštvo kod učenika kako bi samo pomoću određenih istraživanja, izrade i realizacije projekta bili aktivno uključeni u nastavu.

Pedagozi John Dewey i William Heard Killpatric 1930. godine uveli su metodu poučavanja u škole pod nazivom „projekt“. U projektnoj nastavi učenici bi trebali naučiti učiti, istraživati, tražiti i birati informacije, naučiti koristiti razne metode i teorije, stjecati društvene vještine, stvarati pozitivnu sliku o sebi i sudjelovati u brojnim iskustvenim situacijama. Pomoću platforme eTwinning učenici mogu surađivati u raznim projektima i sudjelovati u brojnim didaktičkim scenarijima. (Turk, 2009).

Odgojno-obrazovni učinci projektnih oblika rada u odgojno-obrazovnim ustanovama su razvijanje sposobnosti rada u grupi, samostalno pronalaženje informacija, kritički odnos prema vlastitom i tuđem radu, sposobnost rješavanja problema, sposobnost izražavanja, odlučivanja i svladavanja gradiva te usvajanje novih metoda rada.

3.1. Školski projekti

Školski projekti mogu biti mali osobni projekti, razredni projekti i projekti cijele škole. Male osobne projekte učenici izrađuju samostalno ili u skupinama. Razredne projekte provodi cijeli razred, učenici mogu imati zajedničku temu te izraditi razredni projekt. Projekt cijele škole provode učenici cijele škole i javno ih predstavljaju u školi ili naselju. Primjer projekta cijele škole mogu biti otvoreni dan škole, završna priredba, božićna priredba i sl. Svaki dobar projekt mora imati cilj i rezultira proizvodom. Projekti imaju ograničeno vrijeme trajanja, odnosno rok završetka. U pravilu projekt uključuje rad više učenika, odnosno

grupu učenika i podrazumijeva suradnju i koordinaciju svih sudionika projekta. Svaki projekt sastoji se od 6 etapa (Reprodukcija 11):

Reprodukcija broj 11. Prikaz etapa projekta

3.2. Projektni oblici rada u razrednoj nastavi

Projektno učenje je nastavna metoda u kojoj je učenik u središtu i provodi aktivnost od početka do kraja. U radu s učenicima postoji mnogo načina i pristupa. U projektnim oblicima rada učenici se osjećaju opušteno, kreativno i zadovoljno. Imaju mogućnost realizirati svoje ideje. Učenici mogu raditi samostalno, u paru ili u skupini.

Individualni rad, odnosno samostalni rad je vrsta samostalnog oblika rada u kojem učenik samostalno dobiva zadatak i ne surađuje s drugima već sam realizira projekt.

Rad u paru je vrsta grupnog rada u kojem uvijek sudjeluju samo dva člana. Članovi mogu raditi zajedno na nastavi ili izvan nje. Zajedničkim snagama dolaze do kreativnih i inovativnih rješenja problema, istražuju i kreiraju vlastito rješenje projekta. Podrška su jedan drugome, komuniciraju, međusobno se kontroliraju, ispravljaju, nadopunjuju i poučavaju. Grupni rad (timski rad) potrebno je uspješno organizirati. Učenici moraju naučiti kako slušati druge učenike te na koji način izraditi mišljenje i ideje. Učenici koji sudjeluju u grupnom radu preuzimaju odgovornost za zajednički rad, ali i onaj rad koji izrađuju samostalno kako bi pridonijeli uspješnom rezultatu projekta (Reprodukcija 12).

Reprodukcija broj 12. Timski rad

U grupnom radu jedna od važnih karakteristika je komunikacija. Prije nego što se odredi zadatak ili tema projekta, učenicima je potrebno objasniti što uopće znači grupni rad i što se od njih očekuje. Ponekad u grupnom radu postoje učenici koji naprave veći dio posla, dok netko radi manje, ali upravo zbog toga potrebno je učenike poučiti kako raditi i surađivati u grupnom radu. Grupa može svoj zadatak podijeliti na više manjih gdje svaki učenik dobiva svoju obavezu i zadatak. Nikako se ne smije dogoditi da pojedini članovi grupe pasivno promatraju i ne komuniciraju s grupom. Grupni rad podrazumijeva zajednički rad i svaka grupa bi trebala imati vođu koji snosi odgovornost za tu grupu.

3.3. Likovni natječaji 2021./2022.

Djeca predškolske i školske dobi mogu sudjelovati u raznim likovnim natjecanjima, projektima. Kako bi učenici mogli realizirati neki projekt i sudjelovati u njemu, potrebno je da učitelji motiviraju učenike za rad. Učitelji su motivator i mentor svakog projekta u kojem sudjeluju učenici. Razne agencije, udruge, Ministarstvo odgoja i obrazovanja organiziraju razne natječaje u kojima učenici imaju mogućnosti osvojiti nagrade.

3.3.1. Lidice

Svake godine Češka organizira međunarodnu dječju izložbu likovne umjetnosti pod nazivom Lidice. Izložba nosi jedinstvenu temu koju odabire Memorijal Lidice u suradnji s UNESCO-om. Godine 2022. bila je posvećena temi muzeja. Umjetnička djela mogla su biti inspirirana raznim zbirkama koje se prikupljaju, čuvaju, proučavaju, tehničkim izumima, nematerijalnoj baštini, botaničkim i zoološkim vrtovima. U Međunarodnoj izložbi mogu sudjelovati sve zemlje svijeta te djeca predškolske i školske dobi. Odabrane likovne tehnike bile su crtanje, slikanje, grafika, mješovita tehnika, fotografija, film/animacija, umjetnički predmeti. Izložba je otvorena za djecu od 4 do 16 godina. Sve upute i prijavnice za natječaje nalaze se na službenoj stranici: <https://www.mdvv-lidice.cz/en/current/invitation/>. Rezultate natječaja svih sudionika Hrvatske moguće je pretražiti na službenoj stranici pod kategorijom „Nagrade“. (<https://www.mdvv-lidice.cz>)

Reprodukcija 13. Slika Nives Kahrić, 14 godina, Hrvatska Kostajnica – OŠ Davorin Trstenjak

Reprodukcija 14. Slika: Laura Todorić, 4 godine, Zagreb – Dječji vrtić Trešnjevka

3.3.2. Natječaj Hrvatske vode

Natječaj Hrvatskih voda „Najmlađi za vode Hrvatske 2021. – 2022.“ posvećen Svjetskom danu voda 2022. bio je pod nazivom „Podzemne vode: učinimo nevidljivo vidljivim“. Na natječaju su sudjelovali učenici u tri kategorije, uzrast od 1. do 4. razreda osnovne škole, 5. – 8. razreda osnovne škole i 1. – 4. razreda srednje škole. Učenici su se mogli prijaviti u tri kategorije: kategoriji likovnih radova, literarnih radova i videoradova. Učenici su se potrudili i poslali svoje radove koje je pregledalo povjerenstvo za pregled, usporedbu i odabir. Hrvatske vode su dodijelile ukupno devet nagrada za najbolje radove. (<https://www.voda.hr>)

Reprodukcija 15. Natječaj Hrvatskih voda

3.3.3. Dukatov natječaj

Kreativni likovni natječaj „Volim mlijeko“ organizira DUKAT mliječna industrija d.d. Natječaj se organizira za učenike od 1. do 4. razreda osnovnih škola u Republici Hrvatskoj. Kao i na većini natječaja, svake godine se mijenja tema natječaja. Tema natječaja školske godine 2021./2022. bila je šuma. Cilj natječaja je edukacija učenika o važnosti redovne konzumacije mlijeka i mliječnih proizvoda za pravilan rast i razvoj djece školske dobi, poticanje kreativnosti, likovnog izražavanja i stvaralaštva te skretanje pozornosti na teme vezane za očuvanje okoliša i prirode. Pristigli radovi se ocjenjuju u četiri kategorije: kategorija radova prvih, drugih, trećih i četvrtih razreda osnovnih škola. Iz svake kategorije stručni žiri bira dva najkreativnija rada koji se prikazuju u *online* galeriji radova na Facebook stranici Dukata gdje javnost ima mogućnost glasanja. Radove pobjednika natječaja možemo vidjeti na kartonskim ambalažama Dukatovih mlijeka (Reprodukcija 16). (<https://www.volim-mlijeko.hr/>)

Reprodukcija 16. Dukatovo mlijeko – dječje ilustracije

4. Kaufland škola ViP

Već nekoliko godina Kaufland poziva sve školare da sudjeluju u Likovnom natječaju Kaufland škola ViP. Kaufland škola voća i povrća društveno je odgovoran projekt koji omogućuje djeci u osnovnim školama da osvoje svježe voće i povrće kao dodatni zdrav obrok u školama. Sve škole Republike Hrvatske mogu se prijaviti na natječaj. Najkreativnije kuharice bira stručni žiri u svakoj županiji u Hrvatskoj. Učenici koji naslikaju i napišu najkreativniju knjigu recepata uz nagradu voća i povrća mogu osvojiti radionicu kuhanja na kojoj će se u školskoj kuhinji pripremati recepti iz zdrave kuharice.

Reprodukcija 17. Kauflandov projekt

Prehrana ima značajnu ulogu i utjecaj na zdravlje tijekom cijelog života, osobito kod djece. Svi učenici imaju mogućnost osmisliti zanimljive recepte koje će oslikati vlastitom rukom i izraditi vlastitu kuharicu. Posebnu važnost ovog projekta ima razvijanje zdravih navika, odnosno kreiranje zdravih recepata.

Ove školske godine, 2022./2023., u sklopu natjecanja Kaufland škola voća i povrća sve osnovne škole odnijele su posebnu dodatnu nagradu. Osvojile su radionicu kuhanja u kojoj su pripremali recepte iz zdrave kuharice. Titulu za najbolju i najkreativniju kuharicu

odnijela je OŠ Središće. Učenici su koristili razne likovne tehnike, izradili kuharicu i lonac kao didaktički materijal.

Reprodukcija 19. Kauflandova kuharica

5. Izvannastavna aktivnost

Izvannastavna aktivnost je oblik aktivnosti koje škola planira, programira, organizira i realizira, a u koju se učenik samostalno, neobavezno i dobrovoljno uključuje. (Državni pedagoški standard, 2008.)

Izvannastavne aktivnosti u školi se provode radi zadovoljavanja različitih potreba i interesa učenika. Izvannastavne aktivnosti planiraju se školskim kurikulumom i godišnjim planom i programom. Izvannastavne aktivnosti nisu obavezne za učenike, ali im se mogu priznati kao ispunjavanje obaveza u školi.

Tijekom mog petogodišnjeg izvršavanja prakse u osnovnoj školi primijetila sam koliko učenici mogu naučiti iz igre. Učenicima je vrlo važno dati priliku da iskoriste svoju maštu i kreativnost. Svaki mjesec u kalendaru obilježen je nekim događajem. Kada spomenemo prosinac, glavna asocijacija je Božić, snijeg, bor, kolači... Izrađujući godišnji plan i program za izvannastavnu aktivnost *Kreativci* primijenila sam svoje iskustvo s prakse i pokušala povezati likovne umjetnike kao što su Vincent van Gogh, Josip Boretti Dini, Miron i dr. s aktualnim događajima u tom mjesecu ili određenom danu.

5.1. Godišnji plan i program izvannastavne aktivnosti

Likovno izražavanje jedna je od osnovnih potreba učenika/djeteta i potreba za komunikacijom. Učenici slikanjem, modeliranjem i crtanjem izražavaju svoju kreativnost. Dječja znatiželja i rad svakodnevno mogu dovesti do novih saznanja i omogućiti učenicima da bolje razumiju svijet.

Izvannastavna aktivnost *Kreativci* učenicima će osigurati kvalitetno okruženje u kojem će moći koristiti svoju prirodnu sklonost za slikanjem, modeliranjem i crtanjem, za izgradnju i priliku za postavljanje pitanja, a sve kroz igru i zanimljive aktivnosti.

Razvijat će se prirodna dječja znatiželja, kreativnost i maštovitost. Utjecat će se na razvoj suradničkih i komunikacijskih vještina te poticati liderstvo.

MJESEC I TEMA	BROJ SATI	SADRŽAJI
RUJAN: JA U ZAJEDNICI	3	I ja želim biti umjetnik / Što očekujemo? – dogovor o radu (1)
		Upoznajemo likovne umjetnike: Miron: Diskobol, oko 450. pr. Kr.
		Olimpijski dan: Izrada transparentata i uređenje panoa škole
LISTOPAD: JESEN	4	Učimo što je mrtva priroda i tko je Vincent van Gogh – izrada plakata

		Slikanje po uzoru – Vincent van Gogh: Suncokreti
		Dani kravate – izrada kravate od tkanine (šivanje)
		Dani kruha – priprema i pečenje kruha
STUDENI:	4	Istraživanje – vukovarski umjetnik Brane Crlenjak
DAN SJEĆANJA NA ŽRTVE VUKOVARA		Uređenje interijera škole – panoji, motivi vezani za grad Vukovar Izrada ukrasnih svijećnjaka
PROSINAC:	4	Istraživanje – slikar Josip Boretti Dini
BOŽIĆ		Slikanje po uzoru na slikara Josipa Borettija Dinija
		Božićna kuharica: stari recepti, izrada kuharice
SIJEČANJ:	3	Oslikavanje interijera školskih prostorija, prostorije drugog kata škole, ulaz u kabinet nastavnika matematike / likovne kulture, knjižnica u bojama – oslikavanja ulaza u knjižnicu i sami prostor knjižnice)
VELJAČA:	3	Proučavanje likovnih tehnika
MASKENBAL		Izrada vlastitih kostima za maskenbal
OŽUJAK:	5	Pisanje predstave, tema: 30. 3. Dan olovaka
PROLJEĆE		Izrada kulisa za predstavu
		Izrada kostima za predstavu
		Obilježavanje Svjetskog dana kazališta, izvedba predstave (27. 3.)
TRAVANJ:	3	Bojanje pisanica na različitim tehnikama

USKRS		Priprema i realizacija izložbe
SVIBANJ: SVJETSKI DAN PČELA	4	Odabir likovne tehnike po izboru (motiv: pčela)
		Priprema i realizacija izložbe, obilježavanje Svjetskog dana pčela
LIPANJ: BIRAM POKUS	3	Aktivnosti po izboru učenika (2)
		Evaluacija rada: Što smo naučili?
UKUPNO:	35	

5.2. Obilježavanje Hrvatskog olimpijskog dana

Najmlađe članove društva potrebno je kontinuirano učiti prijateljstvu, razumijevanju, različitosti, natjecanju te dati naglasak na svakodnevno bavljenje nekom fizičkom aktivnosti. Većina učenika danas posjeduje pametne telefone, tablete, igraće konzole. Grafomotorika i motorika općenito kod neke djece se zbog prekomjerne upotrebe digitalnih uređaja ne razvija onako kako bi trebala. Kao što je navedeno u godišnjem planu i programu izvannastavne aktivnosti, jedna od aktivnosti u mjesecu rujnu je obilježavanje Olimpijskog dana. Svaki učitelj će primijeniti metodu i obilježavati na onaj način koji odgovara učenicima tog razreda, kroz izvannastavnu aktivnost, likovnu kulturu, tjelesnu i zdravstvenu kulturu, hrvatski jezik ili neki drugi predmet. Hrvatski olimpijski dan obilježava se svake godine 10. rujna. Svaki učitelj može organizirati projektni dan, tjedan ili mjesec. S obzirom na to da se Hrvatski olimpijski dan obilježava 10. rujna, učitelji mogu odabrati niz aktivnosti za učenike i realizirati projekt.

5.2.1. Hrvatski olimpijski dan u Osnovnoj školi Sveta Nedelja

Učenici 4. razreda Osnovne škole Sveta Nedelja obilježili su Hrvatski olimpijski dan zajedno sa svojom učiteljicom Sandrom Vuk kroz nastavu likovne kulture. Učiteljica je zadala nastavnu temu, a njihov zadatak bio je prepoznati i opisati smještaj kruhova u

formatu papira i uočiti kompoziciju krugova u odnosu na simbol Olimpijskih igara (Tablica 2). (<https://www.skolskiportal.hr>)

Tablica 1. Likovni zadatak

CJELINA	TOČKA I CRTA; SLIKANJE
NASTAVNA TEMA	Kompozicija (smještaj u formatu) i dizajn simbola Olimpijade
NASTAVNO PODRUČJE	Crtanje i slikanje
MOTIV (VIZUALNI, NEVIZUALNI ILI VIZUALNI JEZIK KAO POTICAJ)	Kompozicija krugova i crtanje tipografskih oblika sportova (sportaša u kretanju)
KLJUČNI POJMOVI	kompozicija i dizajn
LIKOVNI MATERIJALI I TEHNIKE	kolaž papir i crni flomaster

Nakon što su učenici kroz projektni dan obilježili Hrvatski olimpijski dan, analizirali su radove. Analizirali su smještaj u formatu i pravilan raspored krugova (Reprodukcija 17).

ilustracije su nužno vezane za tekst kao što je to i u svim drugim slikovnicama. Slike obogaćuju i pojašnjavaju tekst.

Slikovnica „Gospodin Stablo“ nastala je zajedničkim snagama. Prije nego što smo se upustili u stvarni postupak ilustriranja i dizajniranja slikovnice, izradili smo koncept projekta. Koncept projekta vrlo je bitan kako bi se cijela ideja slikovnice dovela u jasnu formu. Cilj slikovnice je potaknuti djecu na istraživanje vlastitih mogućnosti i briga za okoliš. Naše zdravlje ovisi o čistoj prirodi, bistrim rijekama i moru, zelenim šumama i urednim livadama. Bez prirode ne bi postojao živi svijet.

6.1. Pisana priprema

SVEUČILIŠTE JURJA DOBRILE U PULI
FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI
UČITELJSKI STUDIJ 5. GODINA

**PISANA PRIPREMA ZA PREDAVANJE IZ NASTAVE
LIKOVNE KULTURE**

Mentorica/učiteljica: Vesna Privrat

Studentica: Ivana Mufić

Pula, 25.03.2020.

Škola: OŠ dr. Mate Demarina

Nastavni predmet: Likovna kultura

Razred: 4.a

Školski sat: 1. i 2.

Trajanje: 90 min (blok sati)

Nastavno područje: oblikovanje na plohi

Nastavna cjelina: crta, boja

Ključni pojmovi: slikovnica i rad na tekstu

Motiv: gospodin Stablo, djevojčica Klara, dječak Luka

Likovna tehnika: uljne pastele, crni flomaster

Likovni jezik: crta, harmonija, ritam

Likovno-tehnička sredstva: 5 bijelih hamer-papira

Korelacija: priroda i društvo, hrvatski jezik

Ciljevi: razvoj mašte i kreativnosti, poticanje zanimanja za prirodu oko nas, razvijanje empatije prema prirodi

Nastavni zadaci:

- OBRAZOVNI: razvoj likovne tehnike uljnim pastelama, učenje o važnosti pravilnog ponašanja prema biljkama u prirodi, usvajanje pojmova likovnog jezika
- FUNKCIONALNI: učenici će razvijati grafomotoriku, senzorne, izražajne, praktične i intelektualne sposobnosti, razvijanje sposobnosti percepcije kao i estetike te razvijati volju za radom
- ODGOJNI: razvijanje potrebe za likovnim izražavanjem, poštivanje tuđih radova, pospremanje radnog mjesta, surađivanje s drugima

Nastavni oblici: frontalni, rad u skupinama

Nastavne metode: Metoda usmenog izlaganja, metoda razgovora, metoda demonstracije, metoda zapažanja

Literatura: Nacionalni plan i program za osnovnu školu

Nastavna sredstva i pomagala: 5 bijelih hamer-papira, 5 paketa uljnih pastela, 21 crni flomaster

	<p>Jednoga dana, mladi zaljubljeni par, Luka i Klara otišli su se prošetati u šumu. Nakon duge šetnje stali su se odmoriti pored najvećeg stabla u cijeloj šumi.</p> <p>Klara: Luka, pogledaj! Kako je samo veliko ovo stablo. Mislim da mu krošnje dopiru sve do oblaka!</p> <p>Luka: Da, zaista je veliko...(Luka spušta glavu i razočarano pogleda u pod)</p> <p>Klara: Što je bilo Luka? Izgledaš tužno?! (zbunjeno će Klara)</p> <p>Luka: Htio sam se popeti na neko stablo u šumi, no, sva mi se čine previsokima.</p> <p>Klara: Kada zaista i jesu, opasno bi bilo penjati se po njima. Ali imam ideju! (Klara će veselo) Hoćemo li urezati naša imena u ovo najveće stablo u šumi? Vidjela sam nekoliko puta na</p>	
--	---	--

	<p>filmovima i čini mi se kao dobra ideja.</p> <p>Luka: Ne vjerujem da će biti zabavno kao penjanje ali može.</p> <p>(Luka i Klara krenu urezivati imena po stablu)</p> <p>(Odjednom se začuju lagani uzvici)</p> <p>Stablo: Auč! Au! Što to radite?</p> <p>Luka i Klara (zbunjeno): Tko to govori?</p> <p>Gospodin Stablo: Pa ja! Onaj po kojemu tako nemilosrdno urezujete svoja imena, zašto to radite? Nije mi ugodno i moram priznati da malo i boli!</p> <p>Luka: Oprostite gospodine Stablo...ali nismo mislili...</p> <p>Gospodin Stablo: Niste mislili da stabla mogu osjećati bol? Ooo mogu, itekako!</p> <p>Klara: Oprostite nam Gospodine Stablo, stvarno nismo znali. Ali ako je tako, svim svojim</p>	
--	---	--

	<p>prijateljima reći ćemo da budu nježni prema stablima jer i ona mogu osjećati bol.</p> <p>Gospodin Stablo: U redu dječice, sada ste naučili lekciju. Budite nježni prema biljkama u prirodi jer vam ona žele samo dobro!</p> <p>Nakon pročitano igrokaza, učenike pitam dojmove o igrokazu: “Je li vam se svidio igrokaz?” “Koja bi bila pouka igrokaza?”. Nakon što su učenici iznijeli dojmove, dijelim učenike u 5 skupina. 4 skupine imale su po 4 člana te je jedna skupina imala 5 članova.</p> <p>Nakon što su se učenici smjestili po grupama, svakoj grupi dajem jedan dio igrokaza napisan na papiru te im dijelim hammer papire, crne flomastere i uljne pastele.</p> <p>Objašnjavam učenicima</p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Frontalni rad</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Grupni rad</p> <p>Metoda demonstracije</p> <p>Grupni rad</p>
--	---	--

<p>Izrada praktičnog dijela (obrada novog gradiva)</p> <p>(25 min)</p>	<p>kako je zadatak njihove grupe nacrtati ono što piše na papiru odnosno jedan od dijelova igrokaza. Također, napominjem učenicima kako svatko crta za sebe. Tijekom sata obilazim učenike te kontroliram jesu li shvatili zadatak te kako napreduju crteži. Govorim učenicima da crtaju puno motiva i da popune cijele hammer papire.</p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Grupni rad</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Frontalni rad</p>
<p>Sinteza (5 min)</p>	<p>Skupine koje su završile sa svojim radovima trebale su pospremiti svoja radna mjesta te ostaviti ih urednima i čistima. Također, skupine koje su završile s radovima</p>	<p>Metoda slušanja glazbe, Metoda zapažanja</p> <p>Individualni rad</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Individualni/ Frontalni rad</p>

	<p>dolaze pred ploču te ostatku razreda pokazuju svoj rad.</p> <p>Na kraju sata, zapisujem učenike po grupama kako bi znala koja je grupa radila koji crtež.</p> <p>Zahvaljujem se učenicima na suradnji te ih pohvaljujem.</p>	
--	---	--

Plan ploče:

Motiv: Igrokaz "Gospodin Stablo"

Likovna tehnika: crni fomaster, uljne pasteले

6.2. Slikovnica

U projektu „Slikovnica“ sudjelovalo je 20 učenika i učenica 4. razreda osnovne škole dr. Mate Demarina u Medulinu. Na početku sata, učenicima sam pročitala priču „Gospodin Stablo“ te sam nakon toga razgovarala s učenicima o temi priče. Učenike sam zatim podijelila u 5 skupina. U svakoj skupini nalazilo se po 4 učenika. Priču sam podijelila na 5 dijelova te je svaka skupina dobila jedan dio teksta. Uz to, svaka je skupina dobila hamer-papir (70x100), uljne pastele i crne flomastere. Zadatak učenika je bio naslikati dio priče kojega su prethodno dobili. Svaki je učenik slikao sa svoga mjesta odnosno sa svoje strane klupe pa je tako svaka skupina imala po 4 završne slike. Crteži su analizirani počevši s lijeve gornje strane prema desnoj strani zatim s lijeve donje strane prema desnoj.

Djevojčica/crtež broj 1. Djevojčica je u crtežu koristila tople i hladne boje. Slika pripada fazi intelektualnog realizma odnosno zlatnog doba dječjeg likovnog izražavanja (8 do 10 god). Djevojčica je prikazala prostor tla zeleno obojanom plohom na kojemu stoje Klara i Luka. Takav prikaz prostora i drveća pripada u gore navedenu fazu odnosno fazu intelektualnog realizma. Djevojčica je koristila motiv Sunca što ujedno i pokazuje kako se radi o sretnom djetetu s obzirom na to da sretna djeca najčešće koriste taj motiv. Poruka „čuvajte prirodu“ koja se nalazi na plakatu označava snažnu poruku koju djeca žele naglasiti. Dijete je obojalo pozadinu u svijetlo plavu boju jednakih tonova u svim djelovima. U ovome djelu slike nalaze se dva shematski prikazana motiva ptica što može voditi zaključku da je dijete u fazi sheme.

Djevojčica/ crtež br. 2. Djevojčica je u slici koristila pretežno hladne boje te je nekoliko detalja obojala toplim bojama, primjerice klupa je obojana narančastom bojom. Slika pripada fazi intelektualnog realizma odnosno zlatnog doba dječjeg likovnog izražavanja. Na slici su dodani detalji poput klupe, odjeće, izgleda i karaktera lika što se ne spominje u priči – djevojčica je detalje sama izmislila i naslikala. Iako je djevojčica rub papira koristila kao oznaku linije tla te to pripada fazi izražavanja složenijim simbolima (izašla je iz faze slikanja likova na rubu papira, fugure smješta malo povišeno od ruba papira, ispred stabla, na klupicu), na slici se da prepoznati kako je djevojčica detalje stavljala ispred ili iza, što pripada fazi intelektualnog realizma. Naslikano stablo također spada u tu fazu. Ptice su nacrtane flomasterom shematski.

Dječak/ rad br. 3. Na slici je dječak koristio 3 hladne boje. Također, dječak u crtežu nije prikazao likove Luke i Klare koji su glavni likovi priče. Dijete se potrudilo i pazilo da prilikom bojanja ne prijeđe bojom preko crte (smeđom i zelenom). Koristio je tamno zelenu, svijetlo zelenu i smeđu boju u slikanju motiva. Pozadinu je naslikao svijetlo plavom bojom. Stablo prikazano na slici pripada u fazu intelektualnog realizma.

Dječak/ rad br. 4. Dječak je u slici koristio više hladnih boja. Dijete niže stabla po rubu papira (stablo sa širokim deblom, uskim deblom, grm, dječak). Krošnje su naslikane shematski. Iako se u priči spominje lik Klare i Luke, na slici je prikazan samo Luka.

Dječak/ rad br. 1. Prikaz figura na slici pripada fazi intelektualnog realizma jer se dječak služio složenim simbolom čovjeka te je prikazao liniju tla koja je specifična za tu fazu. Slika stabla kojega je dječak naslikao, također pripada toj fazi. Stablo je naslikano precizno i uredno te se na slici prikazuje i ptica koja se nije spomenula u priči. To je pokazatelj maštovitosti i kreativnosti kod djeteta.

Dječak/ rad br. 2. Naslikani motiv stabla pripada u fazu intelektualnog realizma. Figure Klare i Luke su prikazane visoko iznad linije tla odnosno ne dodiruju liniju tla koju je dječak naslikao. Na slici je također prikazan shematski oblik ptica i oblaka kojih učenik nije stigao obojati. Također, u lijevom kutu, dječak je naslikao Sunce što je uobičajeno da crtaju sretna djeca. Na tlu je dječak naslikao cvijeće, koje se ne spominje u priči te se tu radi o vodoravnom nizanju.

Djevojčica/ rad br. 3. Prikaz figura sa slike pripada fazi intelektualnog realizma. Likovi su transparentni te im se može odrediti spolnost. Također, učenica je naslikala liniju tla na kojoj stoje likovi iz priče. Stablo je nacrtano uredno i precizno te također pripada toj fazi. Razvoj učenika može se primjetiti po detaljima iz slike, kao što su na primjer detalji tamnije trave na liniji tla, nizanje cvjeća te slika vjeverice koja se ne spominje u priči. Učenica je također naslikala Sunce u lijevom kutu te dva oblaka koja nisu obojana.

Djevojčica/ rad br. 4. Učenica je na slici prikazala lik dječaka koji razmišlja o penjanju na stablo. Jedinstven je prikaz lika koji razmišlja u crtežu te se radi o stripovskom načinu rada. Djevojčica je shematski nacrtala stablo, oblake, ptice i sunce. Također, prikazala je i liniju tla što spada u fazu intelektualnog razvoja. Djevojčica je nadodala i sliku vjeverice te je na liniji tla napravila niz cvjetova.

Dječak/ rad br. 1.

Dječak je na slici prikazao motiv stabla. Shematski je prikazao krošnjju. Taj način slikanja pripada fazi intelektualnog realizma. Dječak je također nadodao motiv leptira te je na lijevoj gornjoj strani slike shematski prikazao Sunce. Isto tako, dječak je prikazao liniju tla, nižući okomito zele crtice po rubu papira što spada u fazu izražavanja složenim simbolima.

Djevojčica/ rad br. 2.

Djevojčica je naslikala veoma bogat rad. Prikazala je Klaru i Luku koji se spominju u priči. Uz liniju tla naslikala je i jezero u okomitom presjeku te ribe koje se nalaze u njemu transparentnim načinom slikanja. Ti se motivi ne spominju u priči. To nam govori kako je djevojčica koristila vlastitu maštovitost za prikaz motiva. Isto tako, naslikala je cestu odnosno put na brežuljcima prekrivenim stablima. Ti se motivi također ne spominju u igrokazu. Sunce i ptice su naslikani shematski. Način na koji je djevojčica naslikala stablo pripada u fazu intelektualnog realizma.

Dječak/ rad br. 3. Dječak je naslikao stablo te je na njemu napisao „Luka Klara“ odnosno imena likova koji se spominju u ipriči. Također, naslikao je motive koji se ne spominju u igrokazu poput grmova i cvijeća. Shematski je naslikao motiv Sunca i ptica. Dječakov crtež pripada u fazu intelektualnog realizma odnosno zlatnom dobu dječjeg likovnog izražavanja.

Djevojčica/ rad br. 4. Djevojčica je naslikala dva stabla. Jedno koje se spominje u priči, a može se primjetiti po tome što to stablo ima naslikane oči i usta te glavni likovi stoje ispred njega. Isto tako, naslikala je liniju tla te brežuljak na kojemu se nalazi sporedno stablo. Također, naslikala je likove koji se spominju u priči, Luku i Klaru. Realno je prikazala odnos visine čovjeka i stabla odnosno čovjek izgleda vrlo malo pokraj stabla. Shematski prikaz stabla pokazuje nam kako se djevojčica nalazi u fazi intelektualnog realizma.

Dječak/ rad br. 1.

Dječak je naslikao svega nekoliko motiva u svome crtežu. Naslikao je dva lika koja se spominju u priči te stablo koje isto predstavlja lik u priči. Dijete je na shematski način prikazalo stablo te je naslikao liniju tla koja ukazuje na to da se dječak nalazi u fazi intelektualnog realizma. Unatoč tomu, dječakov crtež ne otkriva puno detalja iz priče te ne ukazuje na veliku motiviranost djeteta.

Dječak/ rad br. 2.

Dječak je na slici prikazao tri glavna lika koja se spominju u priči; djevojčicu, dječaka i stablo. Dječak je shematski nacrtao motive oblaka i Sunca pa čak i samog stabla. Naslikao je i dugu koja se ne spominje u priči te time pokazao kreativnost i maštu. Također, dječak se služi linijom tla koja otkriva u kojoj se fazi nalazi dijete.

Korištenje linije tla na slikama i u crtežima otkriva nam kako se nalazi u fazi intelektualnog realizma odnosno zlatnog doba dječjeg likovnog izražavanja.

Djevojčica/ rad br. 3.

Djevojčica je na slici prikazala mnogo motiva iz priče. Prikazala je Klaru, Luku i Gospodina Stabla. Također, djevojčica je nadodala motive cvijeća, srca, duge. Djevojčica je svim likovima iz priče naslikala jake ekspresije lica te zbog toga iz slike možemo prepoznati emocije likova iz priče. Također, iznad lika Gospodina Stabla djevojčica je nadodala „oblak“ na kojemu je riječima iskazala osjećaje lika. Radi se o stripovskom načinu izražavanja.

Djevojčica/ rad br. 4.

Djevojčica je naslikala crtež s mnogo detalja i boja. Naslikala je likove iz priče te ostale motive poput cvijeća, srca, duplje. Zanimljivo je to da je jedina od svih učenika naslikala motiv duplje koja se nalazi u Stablu. Djevojčica je također naslikala dugu koja se nalazi iza ostatka slike. To nam govori kako djevojčica percipira stvari na način da može odrediti pojmove poput ispred- iza što nam govori kako se djevojčica nalazi u zlatnom dobu dječjeg crteža.

Djevojčica/ rad br. 1.

Učenica je prikazala likove Klare i Luke koji se spominju u priči. Motive poput Sunca, oblaka, cvijeta i drva učenica je nacrtala shematski. Shematski nacrtani motivi pripadaju zlatnom dobu dječjeg izražavanja odnosno pripadaju fazi intelektualnog realizma. Učenica je također prikazala liniju tla na kojoj stoje likovi iz priče.

Djevojčica/ rad br. 2.

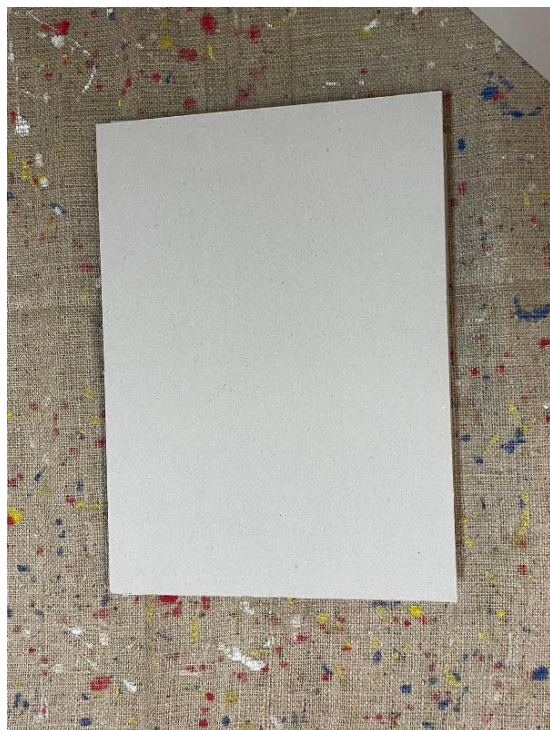
Djevojčica je na slici prikazala lik Klare koji se spominje u priči. Također, učenica je prikazala nekoliko životinja (leptir, ptica, vjeverica) koje se ne spominju u priči, no te se životinje nalaze u šumi u kojoj se radnja priče odvija. Učenica je na shematski način naslikala stablo slikajući oči i usta te je time naglasila emociju zbunjenosti koja se pojavljuje u priči. Djevojčica je vrlo uredno i precizno napravila rad što ukazuje na dobru motoriku djeteta.

Djevojčica/ rad br. 3.

Djevojčica je na slici prikazala glavne likove iz priče „Gospodin Stablo“ te je nadodala nekoliko svojih motiva poput oblaka, Sunca, cvijeća i leptira. Djevojčica je također prikazala emociju kod Gospodina Stabla nacrtavši obrve, oči i usta te je time prikazala nezadovoljstvo i tugu odnosno osjećaj lika iz priče. Pozadina je obojana u svijetlo plavu boju. Isto tako, djevojčica je sve likove iz priče smjestila na liniju tla odnosno zelenom je bojom nacrtala tlo na kojemu likovi stoje.

Djevojčica/ rad br. 4.

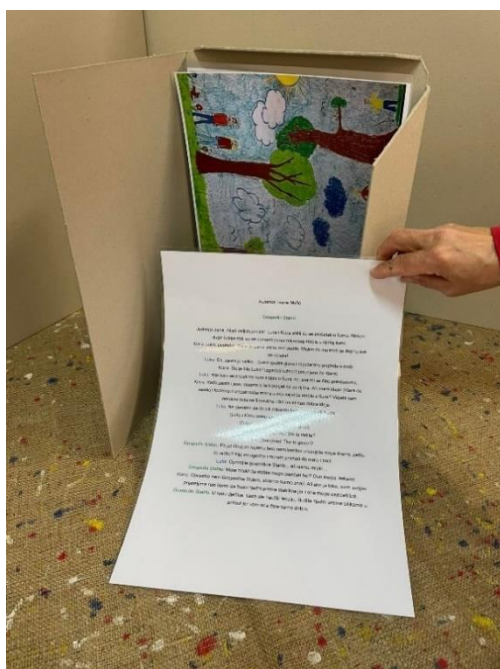
Djevojčica je naslikala veliko stablo na kojemu je prikazala detalj iz priče: urezana slova na kori stabla. Djevojčica je nadodala svoje motive kako bi upotpunila sliku. Nadodala je cvijet, travu, oblak, Sunce, price, srca, leptire. Sve od navedenog nacrtano je na shematski način. Djevojčica je također naslikala emociju Gospodinu Stablu te time istaknula njegovo nezadovoljstvo u priči. Također, djevojčica je Sunce i oblake prikazala na način da je oblak iza Sunca, to nam govori kako se djevojčica nalazi u fazi intelektualnog realizma.

Reprodukcija broj 21. Završna verzija projekta „Slikovnica“

Korice izradila: doc. art. dr. phil. Aleksandra Rotar.

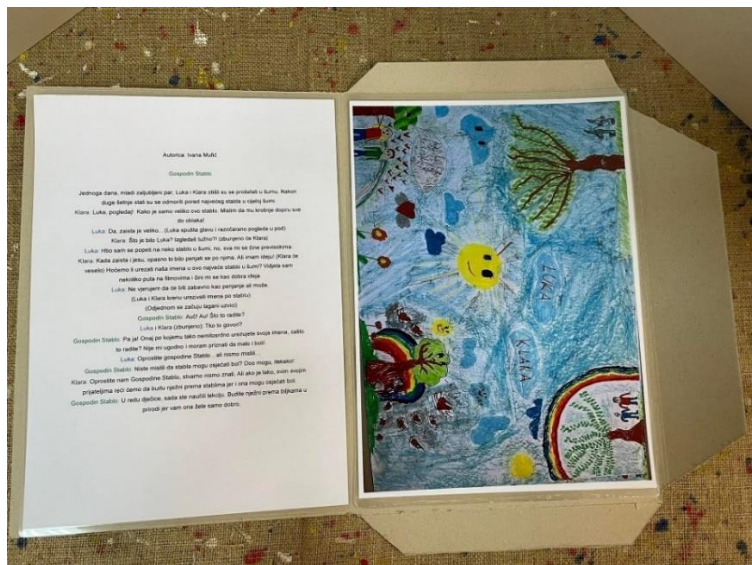
Fotografirala: Ivana Mufić, 2023.

Reprodukcija broj 21. Tekst i slike projekta „Slikovnica“

Korice izradila: doc. art. dr. phil. Aleksandra Rotar.

Fotografirala: Ivana Mufić, 2023.

Reprodukcija broj 22. Radovi učenika prve skupine i tekst priče „Gospodin Stablo“

Korice izradila: doc. art. dr. phil. Aleksandra Rotar.

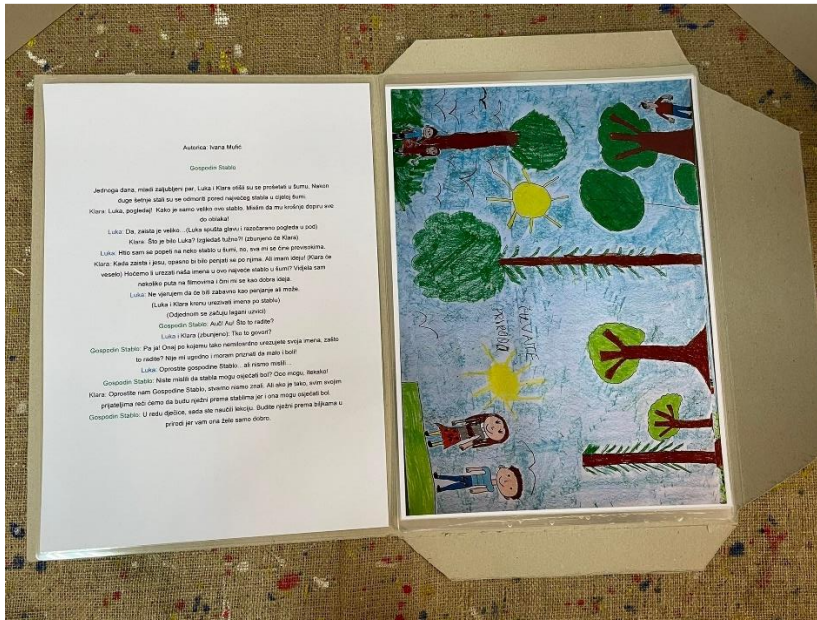
Fotografirala: Ivana Mufić, 2023.

Reprodukcija broj 23. Radovi učenika druge skupine i tekst priče „Gospodin Stablo“

Korice izradila: doc. art. dr. phil. Aleksandra Rotar.

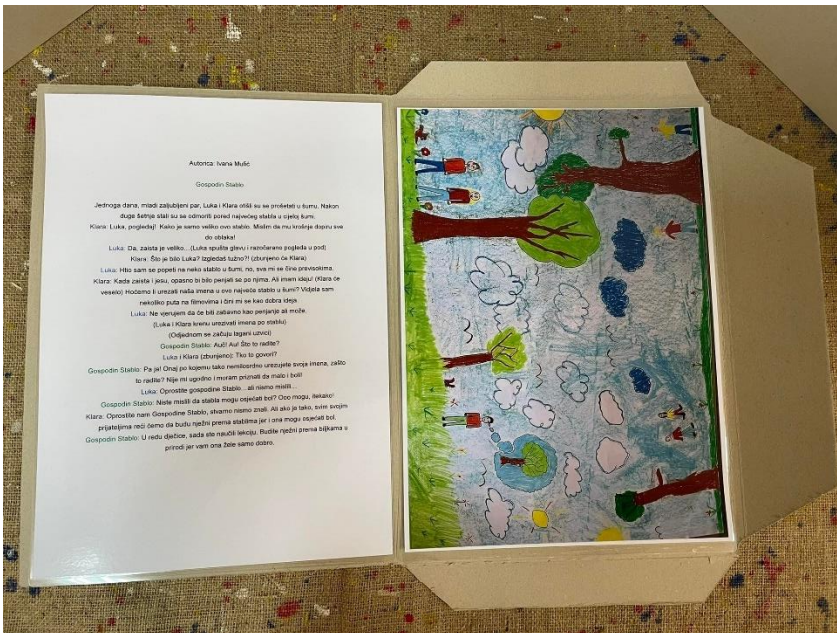
Fotografirala: Ivana Mufić, 2023.

Reprodukcija broj 24. Radovi učenika treće skupine i tekst priče „Gospodin Stablo“

Korice izradila: doc. art. dr. phil. Aleksandra Rotar.

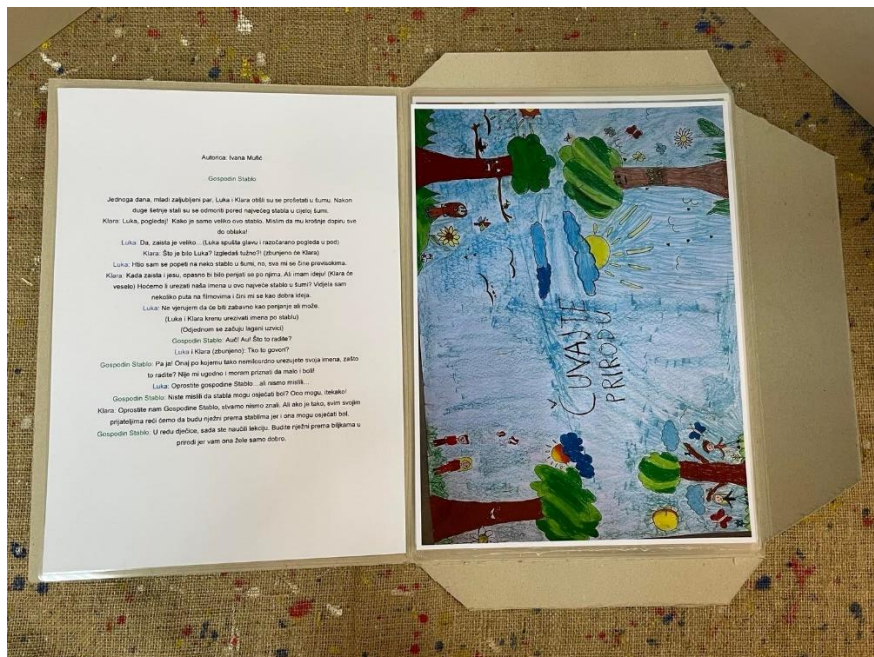
Fotografirala: Ivana Mufić, 2023.

Reprodukcija broj 25. Radovi učenika četvrte skupine i tekst priče „Gospodin Stablo“

Korice izradila: doc. art. dr. phil. Aleksandra Rotar.

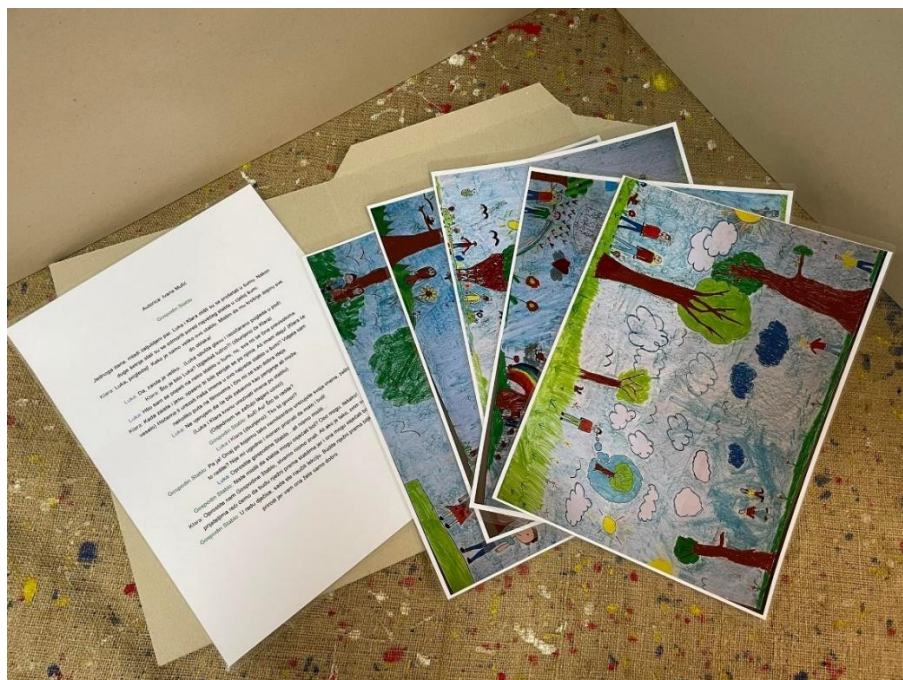
Fotografirala: Ivana Mufić, 2023.

Reprodukcija broj 26. Radovi učenika pete skupine i tekst priče „Gospodin Stablo“

Korice izradila: doc. art. dr. phil. Aleksandra Rotar.

Fotografirala: Ivana Mufić, 2023.

Reprodukcija broj 27. projekt „Slikovnica“ – tekst priče „Gospodin Stablo“ i radovi učenika

Korice izradila: doc. art. dr. phil. Aleksandra Rotar.

Fotografirala: Ivana Mufić, 2023.

SAŽETAK

U nastavnom procesu učenicima je potrebno omogućiti pogodne uvjete za kreativno stvaralaštvo. Učenika je potrebno poticati na stvaralaštvo, suradnju, slobodu izražavanja i originalnost. U procesu stvaranja projekta važnu ulogu imaju učitelji, ravnatelji, stručni suradnici i drugi djelatnici. Svaki izvedeni projekt ne mora nužno biti i uspješan. Učitelji imaju izniman utjecaj na uspješnost samog projekta, oni su ti koji potiču i usmjeravaju učenike na uspješnu izvedbu projekta.

Već od najranije dobi djeca slikaju, stvaraju oblike. Način na koji djeca u najranijoj dobi stvaraju svoja likovna stvaralaštva različit je kod svakog djeteta. U najmlađoj dobi djeteta važno je omogućiti djetetu da se upozna s različitim likovnim tehnikama kao što su to tempere, bojice, flomasteri, plastelin, glinamol i slično. Umjetnost je prirodan ljudski jezik i potrebno je cijeniti dječju kreativnost te poticati istu. Djeca kao i umjetnici opažaju svijet i ono što vide prenose na papir.

Pedagozi Dewey i Killpatric 1930. godine uveli su metodu poučavanja u škole pod nazivom „projekt“. U projektnoj nastavi učenici bi trebali naučiti učiti, istraživati, tražiti i birati informacije, naučiti koristiti razne metode i teorije, stjecati društvene vještine, stvarati pozitivnu sliku o sebi i sudjelovati u brojnim iskustvenim situacijama. Pomoću platforme eTwinning učenici mogu surađivati u raznim projektima i sudjelovati u brojnim didaktičkim scenarijima. Djeca predškolske i školske dobi mogu sudjelovati u raznim likovnim natjecanjima, projektima. Kako bi učenici mogli realizirati neki projekt i sudjelovati u njemu, potrebno je da učitelji motiviraju učenike za rad. Učitelji su motivator i mentor svakog projekta u kojem sudjeluju učenici.

Zbog potreba pisanja diplomskog rada osmišljen je i proveden projekt „Slikovnica“. U projektu su sudjelovali učenici četvrtog razreda Osnovne škole dr. Mate Demarina, Medulin.

Slikovnica *Gospodin Stablo* nastala je zajedničkim snagama. Cilj slikovnice je potaknuti djecu na istraživanje vlastitih mogućnosti i briga za okoliš. Naše zdravlje ovisi o čistoj prirodi, bistrim rijekama i moru, zelenim šumama i urednim livadama.

Summary

In the teaching process, it is necessary to provide students with suitable conditions for creative work. Students should be encouraged to be creative, cooperative, free of expression and originality. In the process of creating a project, teacher, principal, professional associates and other employees of the school, play an important role. Teachers have an exceptional influence on the success of project itself, they are the ones who encourage and direct students to successful performance in the project. From an early age, children paint and create shapes. The way of creating at an early age is very different for each child. At the youngest age, it is important to allow the child to become familiar with different techniques, such as tempera, crayons, felt- tip pens, plasticine, claymole and the like. Art is natural human language and it is necessary to appreciate children's creativity and encourage it. Children, like artists, observe the world and transfer what they see to paper.

In 1930. educators Dewey and Killpatric introduced a method of teaching in schools called „project“. In project classes, students should learn to learn, research, search for and choose informations, learn to use various methods and theories, acquire social skills, create a positive self-image and participate in numerous experiential situations. Using the eTwinning platform, students can collaborate in various projects and participate in numerous didactic scenarios. Teachers are the motivators and mentors of every project in which students participate.

Due to the need to write a graduation thesis, the project „Slikovnica“ was designed and implemented. Students of the fourth grade of dr. Mate Demarin Elementary School, Medulin participated in the project. The picture book „Gospodin Stablo“ was created by joint forces. The aim of the picture book is to explore their own possibilities and concerns for environment. Our health depends on clean nature, clean rivers and sea, green forests and meadows.

7. Zaključak

Projektni oblici rada u odgojno-obrazovnim ustanovama su česta pojava i neizostavan dio školske kulture. Projekt je uspješan ako je kvalitetno planiran i uspješno realiziran. Učitelj je ključan u realiziranju projekta, njegova zadaća je motivacija učenika. Učenici trebaju sudjelovati voljno i svjesno kako bi mogli aktivno surađivati u projektu. Aktivno učenje jedna je od temeljnih postavki rada na projektima. U ovom diplomskom radu predstavljeni su razni projekti kao što su Kaufland škole za ViP, Dukatov natječaj, Erasmus+ projekti, Histrići u potrazi za blagom Istre i dr. Sudjelovanjem u raznim projektima sudionici imaju priliku osvojiti vrijedne nagrade i priznanja. Bez školske kulture nema ni kvalitete škole. Svaka škola ima svoju specifičnu kulturu. Kao što postoje učenici koji nemaju isti karakter, tako i ne postoje dvije škole s istom školskom kulturom. U školi se uči, a kako bi se učenici zainteresirali za školu i učenje, svi moraju međusobno surađivati, a učitelji trebaju motivirati učenike za rad. Povoljna školska klima jedan je od bitnih čimbenika koji utječu na učenike. Osjećaj sigurnosti u školi potiče učenje i zdrav razvoj.

U praktičnom dijelu diplomskog rada provela sam projekt „Slikovnica“ s učenicima četvrtog razreda Osnovne škole dr. Mate Demarina, Medulin. Cilj slikovnice je potaknuti djecu na istraživanje vlastitih mogućnosti i briga za okoliš. Naše zdravlje ovisi o čistoj prirodi, bistrim rijekama i moru, zelenim šumama i urednim livadama.

9. Literatura

Knjige:

Domović, V. (2004). Školsko ozračje i učinkovitost škole. Jastrebarsko, Naklada Slap.

Grgurić, N., Jakubin, M. (1997). Vizualno- likovni odgoj i obrazovanje. Zagreb, Educa.

Komšo, D. (2014). Nesactivm MMXV. Katalozi Edukacijskog odjela 12, predgovor u katalogu. Pula; Arheološki muzej Istre.

Radujković, M. (2000). Voditelj projekta. Građevinar 52 (3), str. 143-151.

Sušanj, Z. (2005). Organizacijska klima i kultura. Naklada Slap, Jastrebarsko.

Zoko, M. (2016). Znanje i kompetencije upravljanja projektima–komparacija teorije i prakse: Diplomski rad (Doctoral dissertation, University of Split. Faculty of economics Split.).

Članci u zborniku:

Turk, M. (2009). Utjecaj aktivnog učenja u visokoškolskoj nastavi na razvoj stvaralaštva budućih nastavnika. Članak u zborniku 8. U: Bogнар, L., Whitehead, J., Bogнар, B., Perić Kraljik, M., Munk, K. (ur.) (2009). , Poticanje stvaralaštva u odgoju i obrazovanju, 107-115, Zagreb:Profil

Deplijani:

Kos-Paliska, Vera (1999). Iskrice iz Muzeja II. Iskrice iz Muzeja II, kamen. Deplijan. Pula; Arheološki muzej Istre

Širec, Ljubica (1999). Iskrice iz Muzeja II. Deplijan. Pula; Arheološki muzej Istre

Katalozi:

Council of Europe (2000). Europska povelja o sudjelovanju mladih u životu općina i regija. Zagreb: Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži. Preuzeto 24.08.2022.

<https://katalog.kgz.hr/pagesResults/bibliografskiZapis.aspx?¤tPage=1&searchById=30&sort=0&spid0=30&spv0=lokalna+samouprava&selectedId=11005536&AspxAutoDetectCookieSupport=1>

Čubrilo, M. (). Predgovor u: Mihovilić, K., Codacci-Terlević, G. (ur.). Gradina Vrčin. Pula: Arheološki muzej Istre.

Divšić, D. (). Predgovor u: Mihovilić, K., Codacci-Terlević, G. (ur.). Gradina Vrčin. Pula: Arheološki muzej Istre.

Mihovilić, K. (). Predgovor u: Mihovilić, K., Codacci-Terlević, G. (ur.). Gradina Vrčin. Pula: Arheološki muzej Istre

Izvori s interneta:

Erasmus, Agencija za mobilnost i programe EU. Preuzeto 24.08.2022.

<https://www.mobilnost.hr/hr/sadrzaj/programi/erasmus/>

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, Aleksandra Rotar. Preuzeto 25.08.2022.

<https://fooz.unipu.hr/fooz/aleksandra.rotar#>

Arheološki muzej Istre. Edukacijski odjel. Preuzeto 25.08.2022. <http://www.ami-pula.hr/hr/ustroj-muzeja/edukacijski-odjel/>

Osnovna škola Kaštanjer Pula. Vijesti iz škole. Likovna izložba „Kukci“. Preuzeto 28.8.2022. http://www.os-kastanjer-pu.skole.hr/?news_id=1745

Keith Haring .Životopis. Preuzeto 22.08.2022.

<https://elle.hr/Lifestyle/Kultura/a5851/Umjetnik-grafita-Keith-Haring.html>

Romero Britto. Životopis. Preuzeto 22.08.2022.

<https://www.castlefineart.com/artists/romero-britto>

Cjelogodišnji eTwinning projekti „U svijetu likovnih umjetnika 4 / Art in myheart“.

Preuzeto 20.08.2022. <https://www.skole.hr/cjelogodisnji-etwinning-projekt-u-svijetu-likovnih-umjetnika-4-art-in-my-heart/>

Kurikulum nastavnog predmeta Likovna kultura za osnovne škole i Likovna umjetnost za gimnazije. Preuzeto 20.08.2022., <https://www.bib.irb.hr/1104767>

The International Children's Exhibition of Fine Arts Lidice. Preuzeto 25.08.2022., <https://www.mdvv-lidice.cz/en/current/invitation/>

Hrvatske vode. Rezultati natječaja „Najmlađi za vode Hrvatske 2021./2022.“.Preuzeto 21.08.2022., <https://www.voda.hr/hr/eu/aktualno/rezultati-natjecaja-najmladi-za-vode-hrvatske-2021-2022>

Dukat natječaj. Volim mlijeko!. Preuzeto 25.08.2022., <https://www.volim-mlijeko.hr/>

Školska knjiga. Olimpijske igre i Hrvatski olimpijski dan. Preuzeto 25.08.2022.,

<https://www.skolskiportal.hr/nastava-na-daljinu/srednja-skola/likovna-umjetnost/olimpijske-igre-i-hrvatski-olimpijski-dan/>

Državni pedagoški standard, Objavljeno u: Narodne novine izdanje 63/2008. Preuzeto 26.08.2022., https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2008_06_63_2128.html

Izvori reprodukcija:

Reprodukcija 1. Vera Kos- Paliska s učenicima u školi Kaštanjer. Preuzeto 20.9.2022.

<http://os-kastanjer-pu.skole.hr/upload/os-kastanjer-pu/images/static3/1128/Image/Slike%20za%20vje%C5%BEbaonicu/Vera%20Paliska.JPG>

Reprodukcija 2. Otvorenje izložbe slikarice Vere Kos-Paliske u Narodnom muzeju Labin. Preuzeto 20.09.2022.

<http://www.labin.hr/Gallery/GetPhotoThumbnail/3249?virtualpath=%2FFiles%2FP7010422.JPG&mimeType=image%2Fjpeg&width=1200&height=0>

Reprodukcija 3. Dječji crtež iz deplijana „Iskrice iz Muzeja 2“. Pula: Arheološki muzej Istre., Pedagoški fakultet u Puli.

Reprodukcija 4. Plakat za projekt „Kukci“. Preuzeto

22.09.2022. https://photos.google.com/share/AF1QipMro5ByiaAJCl_cAy_CcmAfkqUvXUXyjhAnhAyut4rSjFfPwSjBvgYBjwOhvlnA/photo/AF1QipOA253V-0cz0tgFf9R3N-QFYzd-6q5coO_CfK2c?key=b0k3TjQyV041c2kxSDZOYjdrT2hNZk9fcS1NXzZB

Reprodukcija 5. eTwinning. Preuzeto 26.09.2022. <https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcSF--ylZTTf-xlIDijgTzL5RaYkwipdv5fSkjHQ-gxvTg&s>

Reprodukcija 6. Odabir projekata u kategoriji umjetnosti

Reprodukcija 7. My Twinspace. Preuzeto 26.09.2022. <https://twinspace.etwinning.net/22567/home>

Reprodukcija 8. Keith Haring, Drvo majmuna. Preuzeto 2.10.2022.

<https://static.elle.hr/Pictures/950/1689/658/jpeg/Drvo-majmuna>

Reprodukcija 9. Romero Britto. Preuzeto 4.10.2022. <https://imitatemodern.com/wp-content/webpc-passthru.php?src=https://imitatemodern.com/wp-content/uploads/2022/03/romero-britto.jpg&nocache=1>

Reprodukcija 10. Gospa Sinjska, Josip Botteri Dini. Preuzeto 4.10.2022.

https://www.alka.hr/storage/upload/products/gospa_sinjska_josip_botteri_dini_144658.jpg.axd?width=800&height=655&scale=auto&quality=75&bgcolor=000

Reprodukcija 11. Prikaz etapa projekta

Reprodukcija 12. Timski rad. Preuzeto 5.10.2022. https://custom-images.strikinglycdn.com/res/hrscyvw4p/image/upload/c_limit,fl_lossy,h_9000,w_1200,f_auto,q_auto/2134316/90799_784057.png

Reprodukcija 13. Slika Nives Kahrić, 14 godina, Hrvatska Kostajnica – OŠ Davorin Trstenjak

<https://www.mdvv-lidice.cz/images/50/113.jpg>

Reprodukcija 14. Natječaj Hrvatskih voda. Preuzeto

12.10.2022. (https://www.voda.hr/sites/default/files/styles/max_1300x1300/public/slike/eu-foto/2022-07/img-2629.jpg?itok=lbhnNcfM)

Reprodukcija 15. Dukatovo mlijeko – dječje ilustracije. Preuzeto

12.10.2022. https://www.volim-mlijeko.hr/images/vizual_2020.jpg

Reprodukcija 16. Kauflandov projekt. Preuzeto

15.10.2022. https://www.google.com/search?q=kaufland+projekt&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjv_Kv-3Mv9AhUOiv0HHQKqBwAQ_AUoAXoECAIQAw&biw=1366&bih=617&dpr=1#imgrc=6Ozq8io7c4daoM

Reprodukcija 17. Kauflandova kuharica. Preuzeto 20.10.2022.

https://www.google.com/search?q=kaufland+kuharica&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwj00vSO3cv9AhXQgf0HHf-WBwMQ_AUoAXoECAEQAw&biw=1366&bih=617&dpr=1#imgrc=-qMmU6HfWLgkIM

Reprodukcija 18. Radovi učenika. Preuzeto 12.10.2022. <https://www.skolskiportal.hr/wp-content/uploads/2020/09/LIKOVNI-3-2.jpg>

Reprodukcija 19. Hrvatski olimpijski dan u Osnovnoj školi Veli Vrh Pula. Preuzeto

12.10.2022. <http://www.os-veli-vrh-pu.skole.hr/upload/os-veli-vrh-pu/images/newsimg/903/Image/CAM00034.jpg>